

Eduskunnan hallintovaliokunta
hav@eduskunta.fi

Eduskunnan hallintovaliokunnan lausuntopyyntö 21.4.2026

Helsingin poliisilaitoksen asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä koskien ulkomaalaislain ja rikoslain 17 luvun 7 b §:n muuttamista

Helsingin poliisilaitos katsoo ehdotettujen muutosten yhdenmukaistavan maasta poistamispäätösten täytäntöönpanosäännöstä.

Maasta karkottamispäätösten täytäntöönpanokelpoisuus

Helsingin poliisilaitos kannattaa lakimuutosta, jossa maasta karkottamispäätöksen saaneen ulkomaalaisen valitus hallintotuomioistuimeen ei enää jatkossa automaattisesti lykkäisi maasta poistamisen täytäntöönpanoa valituksen käsittelyn ajaksi.

Jatkossa maasta poistamispäätöksen saaneen ulkomaalaisen tulee hakea täytäntöönpanon kieltämistä tai keskeyttämistä hallinto-oikeudelta 30 päivän sisällä päätöksen tiedoksiannosta. Ehdotetun lakimuutoksen täytäntöönpanoa tehostava vaikutus on riippuvainen hallinto-oikeuksien resursseista käsitellä täytäntöönpanokieltihakemukset kohtuullisessa ajassa.

EU-kansalaisen maasta poistamispäätös olisi jatkossa maasta karkottaminen

Ulkomaalaislain muutosehdotus pyrkii yhdenmukaistamaan kansallista lainsäädäntöä. Esitys tuo poliisille uutta toimivaltaa karkottaa EU-kansalaisia, joiden oleskeluoikeus on rekisteröity. Oleskeluoikeuden rekisteröintiä ei ehdotetun ulkomaalaislain muutoksen mukaan enää erikseen peruuteta, vaan se raukeaa 166 §:n mukaan toimivaltaisen viranomaisen päättäessä henkilön maasta karkottamisesta.

Oleskeluoikeuden rekisteröinnissä ja oleskelukortin myöntämisessä on kyse hallinnollisesta toimenpiteestä, joten pykälän selkeyttämisellä ei olisi merkittäviä vaikutuksia ulkomaalaisen oikeuksiin.

Helsingin poliisilaitokselle on tärkeää, että poliisi voi toteuttaa täysimääräisesti yleiselle järjestykselle ja turvallisuudelle vaaraksi katsottavien henkilöiden maahanpääsyn estämisen sekä maasta poistamisen. Poliisilaitoksen käsityksen mukaan esityksessä ei ole

muutoksia näiden henkilöiden osalta.

Esityksessä on myös ilmaistu hyvin mitä tarkoitetaan sillä, että maasta karkottaminen on perustellusti kiireellinen ja yksityiskohtaiset perustelut vastaavat vallitsevaa operatiivista käytäntöä. Poliisin toimivalta on sidottu siihen, että EU-kansalainen on oleskellut maassa alle vuoden ja hänellä ei ole Suomeen asettuneita perheenjäseniä. Esityksessä on kuvattu yksityiskohtaisissa perusteluissa, kuinka esimerkiksi vuoden aikamääre lasketaan sekä mitä tarkoitetaan Suomeen asettuneilla perheenjäsenillä. Nämä kriteerit eivät välttämättä ole helposti selvitettävissä ja paljolti ratkaisut tulevat perustumaan ulkomaalaisen omaan kertomaan. Monimutkaisissa tapauksissa poliisi voi kuitenkin tehdä esityksen Maahanmuuttovirastolle maasta karkottamiseksi.

Toimivaltamuutos saattaa lisätä poliisin työtä, kun ulkomaalainen valittaa poliisin tekemästä päätöksestä hallinto-oikeuteen. Näissä tilanteissa päätöksentekijältä vaaditaan lausuntoa ja tarvittaessa oikeudenkäyntimenettelyyn osallistumista.

Valituksen vireillä ollessa tehty uusi oleskelulupahakemus ja moninkertaiset maasta poistamispäätökset

Ulkomaalaislain muutosehdotuksen 36 b §:ssä valituksen vireillä ollessa tehty uusi oleskelulupahakemus tultaisiin ratkaisemaan kielteisenä, mutta yksilölliset inhimilliset syyt tulisi kuitenkin ottaa huomioon hakemusta ratkaistaessa. Lakimuutos toisi selkeyttä maasta poistamisprosessiin, jolloin viranomaisten ei tarvitsisi pohtia vireillä olevan hakemuksen menestymisen mahdollisuuksia maasta poistamisen valmistelujen ohessa.

Helsingin poliisilaitos kannattaa muutosta, jossa moninkertaisista maasta poistamispäätöksistä päästäisiin tilanteeseen, jossa olisi yksi maasta poistamispäätös. Tämä yhdistettynä 200 §:ään ehdotettuun muutokseen karkottamisen täytäntöönpanokelpoisuudesta selkeyttäisi ja yksinkertaistaisi täytäntöönpanokelpoisuuden määrittelyä operatiivisessa työssä.

Hallinta-asetuksen mukaiset siirtopäätökset

Hallinta-asetuksen mukainen säilöönottamisen peruste ja hallinta-asetuksesta tuleva viiden viikon aikarajoitus säilössäpitämiselle voi olla haasteellinen joissakin tapauksissa, jos vastaanottava jäsenvaltio ei suostu vastaanottamaan siirrettävää Suomen viranomaisten pyynnöistä lyhyessä ajassa.

Tilanne voi olla myös haasteellinen, jos siirto viivästyy esimerkiksi säilöön otetun oman toiminnan vuoksi. Tilanne voisi olla sellainen, jossa siirrettävä vastustaa siirtoa. Toisaalta näissä tilanteissa poliisi tulkitsee lainsäädännön mahdollistavan pidemmän säilössä pitämisen muulla perusteella. Helsingin poliisilaitos pyytää lainvalmistelijaa huomioimaan perusteluissa, voidaanko hallinta-asetuksen mukainen säilössäpitoaika ylittää, jos siirto ei onnistu esimerkiksi siirrettävän aggressiivisen käyttäytymisen vuoksi.

Helsingin poliisilaitos pyytää lisäksi arvioimaan ulkomaalaislain 127 §:n 3 momentin täsmennystarvetta, jotta perustelut olisivat yhdenmukaisia kyseisen pykälän 2 momentin kanssa. Asiasta on keskusteltu myös Poliisihallituksen kanssa.

Nyt 127 §:n 3 momentin mukaan säilöönottoa voidaan jatkaa enintään 12 kuukaudella, jos säilöön otettu ei tee yhteistyötä palauttamisen toteuttamiseksi tai kolmannelta valtiolta ei saada tarvittavia paluusiakirjoja ja maasta poistamisen täytäntöönpano viivästyy näistä syistä.

Helsingin poliisilaitos pitää tärkeänä lisätä 3 momenttiin 2 momentin peruste säilöönoton jatkamiselle; 3 momenttiin tulisi lisätä, että säilöönottoa voidaan jatkaa 12 kuukaudella, jos säilöissäpidon jatkaminen on välttämätöntä yleisen järjestyksen tai yleisen turvallisuuden taikka kansallisen turvallisuuden turvaamiseksi.

Poliisilaitoksen tulkinnan mukaan tällaista perustetta ei ole tällä hetkellä käytettävissä. Huomioiden valitusprosessien kestot ja mahdollisuuden kesken täytäntöönpanovaihetta hakea turvapaikkaa, mikä keskeyttää täytäntöönpanon, on tällainen peruste säilöissäpitämisen jatkamiselle tärkeä.

Jari Liukku, poliisipäällikkö, poliisikomentaja

Maarit Salomaa, rikosylitarkastaja

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Poliisi 28.04.2026 klo 10:55. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaamosta.

Tiedoksi

Poliisitarkastaja Janne Lepsu / Poliisihallitus

Komisario Mikko Sivola / Helsingin poliisilaitos / Lupa- ja ulkomaalaisasioiden yksikkö

Helsingin poliisilaitos

Pasilanraitio 11, PL 11, 00241 Helsinki

kirjaamo.helsinki@poliisi.fi

Puhelin 0295 470 011, Faksi 0295 411 622, poliisi.fi